

Iskandar Dinata trok zijn voorstel in.

Hatta had een ander voorstel: voor elke *desa* moest berekend worden hoeveel *padi* er diende achter te blijven, en alles wat restte, moest aan de regering worden overgedragen, niet aan de rijsthandelaren en de rijstpellerijen, 'het is logisch', zei hij, 'dat er geen vrije handel is.'

Opnieuw werd gestemd: zeven voor, zeven tegen, Soekarno stemde niet mee.

Derde voorstel: de rijstpellerijen dienden onder de controle te worden geplaatst van een lichaam waarin niet alleen Japanners en Chinezen maar ook 'vertegenwoordigers van andere bevolkingsgroepen, bijvoorbeeld Indonesiërs', zitting zouden hebben. Prawoto vulde het voorstel aan: het Japanse militaire bestuur diende alle rijstpellerijen in beslag te nemen. Stonden die dan niet al onder de Japanse corporatie? Ja, maar de Chinese eigenaren deden wat zij wilden. 'Hun opkopers', zei Soekardjo Wirjoprano,

'gaan de dorpen in met het gevoel dat zij door Japan worden beschermd. Zij treden hooghartig en brutaal op. Wat door hen vastgesteld is, moet de bevolking opbrengen. Zij zeggen: 'Op die-en-die dag moet men *padi* op die-en-die plaats brengen, want de vertegenwoordigers van de rijstpellerij willen dan komen, willen de *padi* kopen', en dat alles doen zij met gebruikmaking van de naam *Nippon*.'

Alle adviseurs waren het er over eens dat de eigenaren van de rijstpellerijen niet deugden. Wat moest dan geschieden? Moesten die pellerijen gekocht of simpelweg genationaliseerd worden?

Eindelijk werd het College van Adviseurs het eens: genationaliseerd.

Eveneens met algemene stemmen werd nog een ander voorstel aangenomen: de *padi*-prijs moest verhoogd worden.

Beide voorstellen werden met het rapport van de onderzoek-commissie en met een volledig verslag van de discussies (deze hadden drie dagen in beslag genomen: 8 en 13 januari en 6 februari '45) begin maart aan het Japanse militaire bestuur voorgelegd.

Dat bestuur beperkte zich tot de wijziging die het simpelst was: de *padi*-prijs werd van 4 of 4½ cent per kilo tot 15 cent verhoogd¹, welke maatregel weinig effectief was want de landbouwers konden voor het

¹ Hier vloeide een verhoging van de officiële prijs voor *beras* uit voort; te dien aanzien weten wij slechts dat deze in juli in de Preanger regentschappen 18 cent per kilo was.